

Provincie Limburg

Provinciaal beleid bibliotheekvernieuwing 2011-2012

Vastgesteld door GS, 1 maart 2011

Unesco manifest

Het Unesco manifest zegt over de openbare bibliotheken:

Vrijheid, welvaart en de ontplooiing van samenleving en individu zijn fundamentele menselijke waarden.

De openbare bibliotheken zijn de lokale poort naar kennis en is de basisconditie voor een levenlang leren, cultuur en informatie.

Alle doelgroepen moeten in of via de bibliotheken de materialen vinden die aan hun behoeften voldoen.

Collecties en diensten moeten alle soorten media, moderne technieken én traditionele materialen aanbieden.

Inleiding

Mede dankzij de coördinatie en aansturing van de provincies hebben de openbare bibliotheken de afgelopen jaren een grote verandering ondergaan. Van de vele kleine bibliotheekjes die er 6 jaar geleden in onze provincie nog waren zijn er nu tien zogenaamde basisbibliotheken.

Een basisbibliotheek is een gefuseerde zelfstandige stichting die, in de meeste gevallen, voor meerdere gemeenten de bibliotheekvoorzieningen doet. Dit zijn Heuvelland, Maastricht, BiblioNova (Westelijke Mijnstreek), BiblioRura (Roermond e.o.) BiblioCenter (Weert e.o.) BiblioNu (Venray e.o.) Venlo, Biblio+, Parkstad, en Maas en Peel.

Verdere opschaling van deze basisbibliotheken zal in 2011 en 2012 gebeuren. Door de samenvoeging van de gemeenten Arcen en Velden naar Venlo en de gemeente Sevenum naar Horst aan de Maas moeten deze bibliotheken nog overgaan naar hun nieuwe gemeenten.

Omdat de opschaling van bibliotheken over het algemeen als een succes wordt beleefd zijn er tussen de basisbibliotheken nog bewegingen naar elkaar toe gaande. Vooral efficiency en kostenbesparing zijn aanleiding voor de directeuren om de schaalgrootte nogmaals goed te bekijken. Ondersteuning van de Provincie en/of Bibliotheekhuis is onontbeerlijk omdat de feitelijke opschaling gepaard gaat met b.v. het opstellen van nieuwe bedrijfsplannen, personele plannen etc.

In deze hele bibliotheekvernieuwing zijn wij er ook in geslaagd om de landelijke ontwikkelingen en het rijksbeleid te vertalen naar de regio en vice-versa en verbindingen te leggen tussen bibliotheken en het kleine kernenbeleid, laaggeletterdheid, erfgoed, stedenbeleid, cultuur, welzijn en zorg.

Bijvoorbeeld door het maken en plaatsen van fysieke en digitale loketten voor informatie over WMO en CJG in bijna 30 filialen van de openbare bibliotheken in Limburg. Door de lage drempel die openbare bibliotheken hebben worden erg veel mensen bereikt die behoefte hebben aan o.a. deze informatie.

Een ander zeer geslaagd project is het digitaliseren van erfgoed. Met de bibliotheken als projectleiders en aanjagers worden per gemeente of kern de lokale heemkundeverenigingen, musea en gemeentearchieven samengebracht met als doel hun erfgoed te digitaliseren en te ontsluiten.

Al deze ontwikkelingen hebben de bibliotheken een bredere basis gegeven waar door de bevolking gretig gebruik van wordt gemaakt.

Het provinciaal beleid voor bibliotheekvernieuwing 2011-2012, maar ook de jaren daarvoor, is volledig in de geest van de bevindingen en aanbevelingen van de commissie Ladders opgesteld. Dit betekent dat de Provincie de opdrachtgeversrol van de gemeenten op het gebied van openbare bibliotheken stimuleert, onderkent en respecteert. De door de Provincie te subsidiëren projecten moeten daarom ook binnen de

gemeentelijke beleidskaders voor openbare bibliotheken passen. Samenwerking tussen Provincie en gemeente in het belang van de dienstverlening aan de burgers zal ook de komende jaren boven aan de agenda van de Provincie blijven staan.

Bibliotheekcharter

In het door Rijk, IPO en VNG ondertekende bibliotheekcharter worden de verantwoordelijkheden van de drie overheden duidelijk neergelegd. Deze verantwoordelijkheden zijn ook als zodanig neergelegd in de Wet op het Specifiek Cultuurbeleid, onderdeel bibliotheekvoorzieningen.

Doel van het charter is om gezamenlijk de samenhang te vergroten en de slagkracht te versterken.

De provincies zijn verantwoordelijk voor de ondersteuning van het uitvoerend werk, voor de provinciale netwerken, voor de aansluiting daarvan op het landelijk netwerk en voor de ondersteuning van de implementatie van landelijk overeengekomen innovaties, waaronder de digitale bibliotheek.

Dit vertaald zich in het charter naar de volgende deelgebieden c.q. werkzaamheden:

- provincies dragen zorg voor de ondersteuning van het uitvoerend bibliotheekwerk. De vorming van provinciale netwerken is een wettelijke taak;
- provincies zorgen er voor dat basisbibliotheken, ongeacht de provincie waarin zij zijn gevestigd, kunnen rekenen op hetzelfde basispakket aan ondersteuning vanuit provinciale publieke middelen. Daarnaast is er ruimte voor specifieke provinciale activiteiten. Het basispakket is een aanzet tot certificering van de daarin genoemde taken;
- het basispakket omvat in ieder geval de volgende taken:
  - provinciale taken op het terrein van de digitale infrastructuur+
  - provinciale inspanning ten behoeve van de landelijk ontwikkelde digitale producten en diensten;
  - provinciale innovatie van het collectiebeleid;
  - provinciale ondersteuning op het gebied van opleidingen en kwaliteitszorg;
  - provinciale ondersteuning op marketingterrein;
  - facilitaire taken die de logistieke infrastructuur van het provinciale netwerk vormen; fysiek (vervoer over de weg), elektronisch (datatransport via breedbandverbindingen);
- de ontwikkeling naar minder, maar sterkere serviceorganisaties wordt voortgezet. Dat maakt een kwalitatief beter ondersteuning en thematische specialisatie mogelijk. Provinciale serviceorganisaties stemmen hun activiteiten onderling af;
- de dienstverlening aan de Provinciale Service Organisaties vindt plaats op basis van de vraag van de basisbibliotheken. Basis daarvoor is het bestaande provinciale directeurenoverleg. Dit krijgt een structurele en eenduidige vorm en is onderdeel van het functioneren van het provinciaal netwerk;
- provincies dragen zorg voor de beschikbaarheid van een zwaartepuntcollectie;
- provincies nemen bij subsidieverlening voor de ondersteuning van basisbibliotheken de volgende voorwaarden op:
  - de serviceorganisaties nemen deel aan provinciale en landelijke netwerken;
  - de serviceorganisaties verzorgen de implementatie van landelijk overeengekomen innovaties;
  - de serviceorganisaties verlenen hun ondersteuning aan basisbibliotheken alleen, indien deze laatste voor een nader te bepalen datum gecertificeerd zijn op basis van nieuwe certificeringsnormen;

- de serviceorganisaties maken een duidelijk onderscheid tussen de publieke en private diensten. Beide typen activiteiten hebben een gescheiden financieel circuit. Op die manier weten de bibliotheken op welke publieke diensten zij kunnen rekenen en wordt oneigenlijke concurrentie voorkomen
- de serviceorganisaties verstrekken de subsidiegever benchmarkgegevens vanuit het brancheinformatiesysteem;
- provinciebesturen spannen zich in – onder het voorbehoud van algemene budgettaire ontwikkelingen en provinciale afwegingen – de bestaande financiële budgetten voor provinciale ondersteuning te handhaven;
- provinciale serviceorganisaties worden geacht lid te zijn van de branchevereniging.

Voor de uitvoering van bovengenoemde (wettelijke) taken beschikt de provincie over de volgende budgetten:

1. Projectengeld € 1.000.000,00
2. Exploitatiesubsidie Bibliotheekhuis € 1.325.000,00
3. Limburgse collectie € 210.000,00
4. Subsidie voor ingedaald (voormalig Bibliotheekhuis-) personeel € 700.000,00

Projectengeld

Om de reikwijdte van de bibliotheekvernieuwingsmiddelen zo breed mogelijk in te zetten komen alleen provinciebrede projecten in aanmerking voor subsidie. Deze projecten moeten bijdragen aan kwalitatief betere en nieuwe bibliotheekvoorzieningen op het gebied van mens, cultuur en kennis, zowel fysiek als digitaal, voor alle inwoners van de provincie Limburg.

Ook moeten de projecten een bijdrage leveren aan belendende provinciale beleidsdoelen zoals bijv. jeugdzorg en zorg via de informatieloketten in de bibliotheken; bevorderen e-cultuur draagt bij aan de educatie en ontwikkeling van mensen; digitaliseren erfgoed draagt bij aan de provinciale uitgangspunten voor erfgoedbeleid; door provinciebrede cultuuruitingen in de bibliotheken wordt de bereikbaarheid van cultuur vergroot.

Omdat de provinciale middelen beperkt zijn worden jaarlijks door de provincie de prioriteiten en doelen vastgesteld waar de subsidiemiddelen op ingezet gaan worden. Op deze manier is het mogelijk om de middelen geconcentreerd in te zetten en niet te versnipperen.

Jaarlijks wordt de beschikbare miljoen euro verdeeld tussen een bedrag voor projectsubsidies en een bedrag voor de uitvoering van opdrachten. Voor 2011 resp. 2012 is de verdeling als volgt:

- € 600.000,00 totaal voor projectsubsidies
- € 400.000,00 totaal voor opdrachten.

Voor de projectsubsidies gelden de 'Nadere Subsidieregels Bibliotheekvernieuwing 2011'.

Exploitatiesubsidie Bibliotheekhuis

Het Bibliotheekhuis is de Provinciale Service Organisatie voor openbare bibliotheken in de Provincie Limburg. Het Bibliotheekhuis Limburg is in mei 2004, vanuit het voormalige Symbiose, als zelfstandige stichting opgericht.

Het Bibliotheekhuis levert tweedelijns ondersteuning aan de openbare bibliotheken (conform bibliotheekcharter) in de Provincie Limburg en vormt, samen met deze bibliotheken, het

bibliotheeknetwerk Limburg. Afspraken, wederzijdse verplichtingen en doel van dit netwerk zijn in juli 2008 vastgelegd in de notitie ' Provinciaal bibliotheeknetwerk Limburg'. Dit document is ondertekend door beide netwerkpartners en de verantwoordelijke gedeputeerde van de Provincie Limburg.

In 2007 is binnen het Bibliotheekhuis een administratieve scheiding gemaakt binnen het Bibliotheekhuis tussen gesubsidieerde en marktconforme activiteiten. De marktconforme activiteiten moeten financieel zelfstandig kunnen draaien.

De Provincie Limburg heeft de volgende uitgangspunten voor het Bibliotheekhuis geformuleerd (conform bibliotheekcharter):

- klant - en vraaggericht (jaarlijks werkplan opstellen in overleg met klanten/afnemers);
- ruimte in het werkplan voor uitvoering van provinciale doelstellingen;
- uitvoeren van werkzaamheden t.b.v. tweedelijns ondersteuning Limburgse openbare bibliotheken;
- uitvoeren van coördinerende, regievoerende, ondersteunende en/of uitvoerende werkzaamheden voor de Limburgse basisbibliotheken conform de netwerkafspraken in het hierboven genoemde netwerkdocument
- uitvoeren van diverse werkzaamheden ten behoeve van het openbaar bibliotheekwerk voor de Provincie Limburg.

Voor het jaar 2011 is aan het Bibliotheekhuis een subsidie van € 1.325.000,00 toegekend. Dit bedrag wordt jaarlijks conform de provinciale regels geïndexeerd.

De Algemene subsidievoorwaarden 2004 zijn hierop van toepassing.

Limburgense collectie

De Provincie Limburg hecht grote waarde aan het verzamelen, conserveren en ontsluiten van haar erfgoed. Dit is voor een deel op diverse manieren op papier vastgelegd. Deze Limburgense collectie bevindt zich deels bij de openbare bibliotheek Maastricht en deels bij het SHCL. Mede door de inspanningen van de provincie zijn beide organisaties naar elkaar toe aan het groeien en is de eerste stap gezet om gezamenlijk hun collecties digitaal te gaan ontsluiten.

Doel van de provincie, buiten het verzamelen en conserveren, is om de collectie Limburgense voor een zo groot mogelijk publiek ontsloten en beschikbaar te hebben. De digitale snelweg is daar anno 2011 de meest aangewezen weg voor.

De jaarlijkse subsidie voor de openbare bibliotheek Maastricht, specifiek voor het onderdeel Limburgense, bedraagt € 210.000,00 (peildatum 1 januari 2011). Dit bedrag wordt jaarlijks conform de provinciale regels geïndexeerd.

De Algemene subsidievoorwaarden 2004 zijn hierop van toepassing.

Subsidie voor ingedaald (voormalige-Bibliotheekhuis) personeel

Bij de oprichting van de zelfstandige stichting het Bibliotheekhuis Limburg in 2004 hebben Provinciale Staten het beleid 'Taak over, mens over, middelen over' vastgesteld. Dit beleid hield in dat bij het decentraliseren van taken van het Bibliotheekhuis naar de openbare bibliotheken de desbetreffende medewerkers plus de daar aan verbonden loonkosten mee zouden overgaan. Dit is voor de Provincie een kostenneutrale actie omdat middelen die overgaan naar bibliotheken worden gekort op de middelen voor het Bibliotheekhuis. Een zestal basisbibliotheken maken hier gebruik van.

Het maximale bedrag bestemd voor ingedaald personeel is € 700.000,00 (peildatum 1 januari 2011) en wordt jaarlijks conform provinciale regels geïndexeerd.

De Algemene subsidievoorwaarden 2004 zijn hierop van toepassing.

De bibliotheek die in dit kader subsidie ontvangt is verplicht om jaarlijks bij de eindafrekening aan de Provincie te verklaren dat desbetreffende persoon gedurende het gehele jaar in dienst is geweest en dat de desbetreffende taak nog bestaat. Ook moeten eventuele inkomsten (uitbetaling ziekengeld, verhuur/detachering e.d.) bij de jaarlijkse afrekening gemeld worden.

Tevens heeft de bibliotheek de verplichting om bij personeelwisselingen de Provincie vooraf toestemming te vragen. Allereerst wordt dan bekeken of er nog mensen van het Bibliotheekhuis moeten indalen naar de bibliotheken. Pas daarna kan door de Provincie toestemming worden gegeven voor werving van nieuwe medewerkers. Vanzelfsprekend alleen indien de oorspronkelijke taak nog blijft bestaan.

Inwerkingtreding

Dit provinciaal beleid bibliotheekvernieuwing 2011-2012 treedt in werking op 1 maart 2011 en eindigt op 31 december 2012. Jaarlijks zullen de specifieke doelen en prioriteiten voor het daar op volgende jaar bekeken en, indien nodig, aangepast worden.

Algemene subsidievoorwaarden 2004

Op de hiervoor genoemde subsidieregels zijn de Algemene subsidievoorwaarden 2004 onverkort van toepassing.